

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN I. SCHOONIANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

DE KERK EN DE RENAISSANCE

DE Renaissance tijdens dewelke wetenschappen, kunsten en letteren een grote opbloei kenden, had ook een schaduwzijde. Niet alleen de zeden van de gelovigen werden losser, maar ook die van de geestelijken. Er waren bisschoppen die zeggenschap wensden over verschillende bisdommen met als enig doel hun inkomen te vergroten. Zij dreven het zover hun benoeming op voorhand te betalen. De H. Stoel ontsnapte niet aan de algemene stroming en de Kerk kende meer dan een zware beproeving.

1. — DE PAUSEN

IN 1471 werd Sixtus IV paus. Hij omringde zich met humanisten wier werken niet altijd de goedkeuring van de Kerk wegdroegen en hij zorgde er voor dat al zijn familieleden een goed betaalde plaats kregen. Paus Innocentius VII kocht zijn troon af en in 1422 kreeg Rodrigo Borgia, vader van Cesar Borgia, de pauselijke tiara. Onder de naam Alexander VI was hij paus tot aan zijn dood in 1503.

2. — SAVONAROLA

HET zwaard van de Heer hangt boven de aarde», aldus riep de dominikaner monnik van Florence Fra Girolamo Savonarola verontwaardigd. Weinig mensen waren zo heftig en zo welsprekend als Savonarola. Hij hypnotiseerde de massa en werd meester van de republiek. Op Palmzondag 1496 deed hij Christus als koning van Florence uitroepen. Hij streed tegen al de ijdelheden van de eeuw en spaarde de paus niet. De populariteit van de «profeet» duurde niet lang. Hij werd ter dood veroordeeld en stierf moedig op de brandstapel op 23 mei 1498. Een inscriptie wijst nog steeds de plaats aan.

3. — JULIUS II

IN 1503 werd kardinaal Guiliano della Rovere paus onder de naam Julius II. Hij was een reusachtige, majestatische grijsaard en men heeft hem de bijnaam «il terribile» gegeven. Om zijn staten te verdedigen sprong hij te paard en streed aan het hoofd van zijn troepen tegen Frankrijk. De Franse soldaten noemden hem de nieuwe Goliath. Onder zijn regering werd Rome het centrum van Italië en van de Renaissance.

4. — LEO X

ROME was het middelpunt van de Renaissance toen Julius II in 1513 stierf en opgevolgd werd door de 38-jarige kardinaal Jan de Medici, zoon van Lorenzo il magnifico. Hij was de incarnatie van de distinktie, de elegantie en de soepelheid van zijn eeuw. Hij was een schitterend artiest, muzikant en handig diplomaat. Nog in hogere mate dan Julius II was hij de beschermer van de kunstenaars. Bramante begon aan de bouw van de Sint-Petersbasiliek. De plannen werden door Michelangelo voltooid. Rafaël penseelde onvermoeid de mooiste kunstwerken. Maar helaas, intussen...

5. — ALBRECHT DURER

...hing er een soort van vermoeidheid over het christendom en in de XVe eeuw werd de literatuur van de wanhoop geboren. Iedere kunstenaar schiep «dodendansen» waarin men pausen en keizers meegesleurd zag door de Dood. De grote Duitse schilder Albrecht Dürer konterfeitte dramatische allegorieën van de Dood. De gelovigen hoopten dat de Kerk zich zou bevrijden uit de gevaarlijke greep van de Renaissance. Wat men vroeg was een Hervorming.